

Datoteka je zaščitena z vodnim znamenjem.

Zbirka eKnjižnica, 4

Jaka Bombač, Aljoša Lovrić Krapež, Vesna Lemaic, Mitja Lovše, Mojca Podlesek, Neja Repe, Luna J. Šribar in Lučka Tancer

Mrtva družina: Izbor dramskih besedil s 14. dramske delavnice, izvedene v okviru 48. tedna slovenske drame (Prešernovo gledališče Kranj, 23.–26. marca 2018)

Copyright by Mateusz Atman, Jaka Bombač, Aljoša Lovrić Krapež, Vesna Lemaic, Mitja Lovše, Mojca Podlesek, Neja Repe, Luna J. Šribar & Lučka Tancer, 2018

Copyright for translation of the introduction by Tatjana Jamnik, 2018

Copyright for photo on the cover by Mojca Podlesek, 2018

Copyright for this edition by Prešernovo gledališče Kranj & Kulturno-umetniško društvo Police Dubove, 2018

All rights reserved.

Vse pravice pridržane. Brez pisnega dovoljenja lastnikov pravic ni dovoljen prenos e-knjige na druge spletne naslove, reproduciranje, distribuiranje, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba v kakršnemkoli obsegu ali postopku.

To e-knjigo lahko uporabljate samo za osebne namene. Če bi jo radi komu podarili, prosimo, prenesite dodatni izvod s spletne strani <http://knjigarna-bookshop.eu>. Hvala, da spoštujete avtorske pravice in trud, vložen v pripravo knjige.

Mentoriral, izbor pripravil in uvod napisal Mateusz Atman

Uvod prevedla Tatjana Jamnik

Lektorirali Lučka Tancer in Tatjana Jamnik

Fotografija na naslovnici Mojca Podlesek

Oblikovanje naslovnice Tatjana Jamnik

Prelom Zveza Modro-bela ptica

Izdala in založila Prešernovo gledališče Kranj in Kulturno-umetniško društvo Police Dubove

Za založbo Mirjam Drnovšek in Tatjana Jamnik

Kranj in Vnanje Gorice 2018

Elektronska knjiga

Prva elektronska izdaja

Brezplačna publikacija

Dostopen format: EPUB

Način dostopa (URL): <http://knjigarna-bookshop.eu>

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

[COBISS.SI](http://www.cobiss.si)-ID=[297874944](http://www.cobiss.si)

ISBN 978-961-7020-34-2 (epub)

Prešernovo gledališče Kranj, Glavni trg 6, 4000 Kranj, <http://www.pgk.si>, pgk@pgk.si

Kulturno-umetniško društvo Police Dubove, Vnanje Gorice, Nova pot 142, 1351 Brezovica pri Ljubljani, <http://policadubova.org>, drustvo@policadubova.org

**Jaka Bombač, Aljoša Lovrić Krapež, Vesna Lemaic,
Mitja Lovše, Mojca Podlesek, Neja Repe, Luna J. Šribar
in Lučka Tancer**

MRTVA DRUŽINA

**Izbor dramskih besedil s 14. dramske delavnice, izvedene v okviru
48. tedna slovenske drame
(Prešernovo gledališče Kranj, 23.–26. marca 2018)**

Mentoriral, izbor pripravil in uvod napisal
Mateusz Atman

Kazalo

Mateusz Atman

UVOD

Jaka Bombač

OČI BOM DRŽAL ODPORTE

Aljoša Lovrić Krapež

OBALA

Vesna Lemač

MORILSKA ZEBRA ALI TEORIJA KAVZALNOSTI

Mitja Lovše

BLIŽNJA OKOLICA

Mojca Podlesek

ENA MALA

Neja Repe

ZADNJA MAČKA

Lučka Tancer

ŽIVLJENJE »NEOBIČAJNE«

USPAVANKA

Luna J. Šribar

SHE HAD HER FUN

SMRTNO ŽIVI

O avtoricah in avtorjih

O prevajalkah v poljščino

Knjige založbe KUD Police Dubove

Mateusz Atman

UVOD

Kot mentor 14. delavnice dramskega pisanja v okviru 48. tedna slovenske drame bi se rad zahvalil udeležencem, s katerimi sem sodeloval: Jaki Bombaču, Aljoši Lovriču Krapežu, Vesni Lemaic, Mitji Lovsetu, Mojci Podlesek, Neji Repe, Luni J. Šribar in Lučki Tancer. Zahvaljujem se tudi Agnieszki Jakimiak za priporočilo ter Tatjani Jamnik, Aleksandri Plewnia, Moniki Gawlak in Joanni Ciešlar za prevode besedil v poljščino. Posebna zahvala gre seveda Mirjam Drnovšček in Marinki Poštrak iz Prešernovega gledališča Kranj za povabilo.

Delavnica je imenitna didaktična oblika, saj omogoča preizkušanje neposredne demokracije v praksi. Osredotoča se na udeležence, in ne na vodjo delavnice, zaradi česar je bližja horizontalnemu modelu dela. Zavedam se protislovnosti mentorstva in horizontalne strukture, vendar mi je oblika delavnice omogočila, da sem se lahko posvetil udeležencem in procesu dela v skupini. Izvedli smo vrsto individualnih in skupinskih vaj. Vadili smo monološke forme, grajenje zgodovine lika, vnaprej pripravljali prizore in improvizirali, se pogovarjali o svojem delu ter se urili v izražanju konstruktivne kritike in drugih vrst ocen. Vsakdo se je imel priložnost preizkusiti v vlogi pisca, režiserja in performerja ter pripovedovati tako o lastnem delu kot tudi o delu kolegov in kolegic. Tam sem bil zato, da stojim udeležencem ob strani, ne nasproti njim. Ob koncu delavnice smo glasovali. Vprašanje se je glasilo: Ali si želimo z delom nadaljevati tudi po zaključku delavnice in rezultate delavnice objaviti? Vsi so glasovali za.

Na delavnici je nastalo ogromno besedil. Žal nismo imeli dovolj časa, da bi uredili in v kolektivno delo sestavili vse napisano. Ta publikacija predstavlja le delček vaj, ki smo jih izvedli. Nazadnje sem se odločil, da udeležence predstavim po abecednem redu, z besedili, ki nudijo vpogled v njihov individualni slog.

Jaka Bombač

OČI BOM DRŽAL ODPRTE

Ko sem leta 1993 prišel na svet, sem imel izjemno veliko glavo, ki mi je ves čas padala naprej. V družinskem albumu sem izumil celo nov žanr fotografije – Jaka z glavo v solati. Škoda, da svoje glave nisem znal obdržati v solati dlje časa, prepričan sem namreč, da bi mi njen klorofil vdihnil svežino, ki sem jo potreboval za nastop v svetu, v katerem pes požre psa.

Namesto tega pa sem dolgo časa po svetu postopal kot tiktakajoča bomba, poln notranjih nesoglasij in zakrnelih čustvenih podaljškov, mnogi so se raztezali iz tvojih bogatih notranjih svetov, navdihnjenih s francosko melodramo 18. stoletja. Obdobje obsedenosti z metaforiko je zame prišlo prezgodaj, svojo čustveno zakrnelost sem poskušal raztopiti v valovih večne zarje, kar je bilo popolnoma zadovoljivo, dokler nisem ugotovil, da si valov večne zarje sploh ne znam predstavljati. Kaj so torej te besede, sem se začel spraševati, me vodijo na pravo pot? Še sreča, da sem pri sedemnajstih za nekaj časa pobegnil v Rusijo, kjer so pastelne barve in neznane besede dodobra pretresle mojo naravnost, dale so mi namreč razumeti, da ničesar ne morem vzeti za gotovo, ker v odsotnosti znanih čutnih impulzov vso mojo izkušnjo obda tančica sanjskosti. Začel sem sanjati in ugotovil, da mi je svet sanj izjemno domač. Moja razkosana izkušnja sveta se je samo v sanjah lahko zopet povezala v eno lepo celoto, samo tam se moja spoznanja niso pretvorila v klišeje, ki sem jih tako dobro poznal od tebe. »Veš, na stara leta se pač spremeniš v svojega očeta,« si mi rekel. »Nekatere stvari so pač določene vnaprej, nič ne moreš.« Ja, pa lahko.

Šel sem v gledališče in tam poiskal svojo srečo, predstave so kot dober kipar vrtale po meni, me oblikovale, rezale, dopolnjevale, pikale, špikale, razvlekale in stisnile, me razstrelile in zopet sestavile, naredile so me omotičnega in prevzetega, okretnega, pokončnega, bile so moj oče, tako kot so to bile sanje, filmi, lepi ljudje, rahel veter na topel sončen dan, temačni nočni klubi, besede, občutek živega telesa, zvok tekoče vode. »Samo enega očeta imaš!« sem vrgel v straniščno školjko in potegnil vodo, očetov je na tisoče, tisoče je modrecev in napetih mrež, ki te ujamejo, takrat ko padeš. Poišči mrežo in jo tki, oči imej odprte, raztezaj svoje trenutke in kipari po njih, in zapisuj jih, zato, da vidiš, kaj si bil in kaj več nisi, pa tudi, kaj bi želel postati, čas je bolj stik dveh pogledov kot tiktakanje ure. Dokler bodo vsi moji očetje odtisnjeni v moji zavesti, ali pa črno na belem zapisani, bom živel.

Aljoša Lovrić Krapež

OBALA

Slano morje, kjer smo preživljali poletne dopuste. Na tistem otoku. Tam je stala naša hiša, okoli nje pa je divjal ocean. Sladko vodo smo hranili pod steklenimi borovci. Mivkasta plaža v obliki srpa. Oče je lovil ribe, jaz sem iskal bratove nogavice, ker je brez njih vedno izdiral svoje glasilke. Ti si trobila na morskotravo in se potapljala za redkimi ključi. Skupaj smo bili. Vsako jutro smo opazovali, kako so se še galebi oblizovali za našo brusnično marmelado. Vse je bilo modro.

Jutro po nevihtni noči, ko ste še vsi spali, sem vstal in bos šel do obalnega morja. Najprej so me v stopala bodli beli kamenčki diamantnih oblik, potem pa so ti, še držeči se mojih podplatov, risali lipove vzorce v vlažen pesek. Opazoval sem razdejano plažo, morske meglice in skoraj črno nebo. Večje, manjše palice z odtrganimi plodovi ob sebi, pa tudi cela debla brez lubja so ležala ob vodi. Mirna voda jih je božala kot padle vojake. Po pesku so bili razporejeni veliki, dolgi in mrtvi listi morskih alg. Vsi razjedeni, črni in gnijoči. Tam, na koncu, sem zagledal ležeče telo.

Takrat me je dosegel prvi val prihajajoče plime. Zagorele prste so valovi s svojim hladom predramili. Pospešil sem korak. Ko sem se približeval ležeči podobi, sem lahko počasi začel prepoznavati žensko obliko, ležečo na hrbtu, do bokov dolgi sivi lasje so ji prekrivali obraz in ramena. Luknjasta, lanena obleka s svetlimi čebeljimi vzorci je znova in znova vase sprejemala peno valov in morskih vrtincev.

Počepnil sem, pogledal ženskin obraz.

Golo čelo sem položil med tvoje prsi.

Začelo je deževati; medtem pa so valovi oblivali truplo moje mrtve mame.

Vesna Lemaic

MORILSKA ZEBRA ALI TEORIJA KAVZALNOSTI

Sem iz dobrega legla.

Moj oče je nekaj posebnega. Zase govori, da je boem
in jaz mislim, da bom njegova tajnica, pa diplomiram iz teorije kavzalnosti.
Moja najljubša žival je zebra, zato se zaposlim v podjetju Porsche kot iluzionistka.
Moja naloga je, da zaposlene motiviram, jih sprašujem po njihovih sanjah.
Kar se tiče zasebnega življenja, se zaljubim v punco z Metelkove.
Moj oče zase še vedno govori, da je boem, zame pa, da ližem pičke.
Iluzionistka, ki liže pičke. To nekako ne gre skupaj.
Pustim delo v Porscheju in prestopim na Metelkovo.
Tu delam za šankom in pucam veceje po žurih.
Ko mi je v nekem trenutku dosti vsega sranja,
grem z drugimi na ulice in vzklikam:
»Policija – represija!«, »Zebre nismo konji!«
Oče me prepozna na protestu na teve poročilih in reče:
»Lej jo, spet liže pičke.«
Potem živim spokojno življenje.
Usodna je le ta zebra, ki jo hočem nahraniti.
Odgrizne mi roko in potem, tebi nič, meni nič,
kar tam pred njo izkravam kot pretanek menstrualni vložek.
V zadnjih trenutkih se mi odvrti življenje:

Skor zmeri sanjam lačne zebre,
očeta, očeta, očeta in pedre.

Iz dobrega legla, imam za fotra boema,
sem akna, k špricne skor brez problema.

Okol govoriš, da ližem pičke,
si si kdaj stlačil v rit tuje prtičke?

Plodovi, k padejo stran od drevesa,
sfukajo prebavo družinskega črevesa.

Hočem bit dobra, nahranit zebro,
sam kaj, k mi ona pol prežveči rebro.

Mitja Lovše

BLIŽNJA OKOLICA

Dragi Iztok!

Čemu se me izogibaš, brat? Tega nisi počel takrat, ko si me žalil. Vidim že ta tvoj posmeh ob mojih besedah, hkrati si pa predstavljam, kako bi me spet ogovarjal v svojem običajnem tonu ter se skušal rešiti s svojim šarmom. Redki smo ti bili pripravljeni vreči v obraz, kaj si mislimo o tebi. Sam bi moral storiti isto, ne pa, da sem se te bal.

Gotovo te to pismo šokira, ker sem v njem končno udaril nazaj. Me ne preseneča, redko si iskal sogovornike. Zate je bil povečini dialog dober samo, če so se vsi strinjali s tabo. Nikoli se pa nisem hotel spopasti s teboj, že od takrat, ko si me na zagovoru svojega doktorata javno blatil, ni imelo smisla, vedel sem, da me boš pri tem urgel na svojo raven. Vedno si me, se spomniš? Pri tem si se še nasmihal, ker si mi vsakič znal priti do živega.

Nikoli mi ni bilo jasno, čemu sem ti bil tako v napoto. Imam ogromno napak, a te niso vse, kar sem, trudim se jih popravljati. Kljub tvojim klofutam sem si želel tvojih potrditev. Najhuje pri vsem tem pa je, ker slutim, da ti je vseeno zame, čeprav meni ni zate.

Venomer si pozabljal, kako si si lahko zaradi svojega statusa privoščil več kot jaz, čeprav si mi ves čas govoril, kako ti ta nič ne pomeni. Pozabljaš, koliko ti je prinesel tvoj položaj najljubšega sina. Samo pomisli na napake, ki ti jih je oče dovolil. Nenazadnje, ponudil ti je tudi pozicijo, iz katere si me lahko napadal. Zdel sem se ti manjvreden, kajti nisem bil sproščen v svoji koži. Tebi je bilo lažje, imel si zaščito, katere si se lahko posluževal brez sramu, kadar si ga polomil.

Na drugi strani sem te pa spoštoval – in te še. Ne čudi se, verjel sem ti, kadar si omenjal, kako si se hotel odreči vsem svojim privilegijem, ki so jih tebi dali starši. S tem si mi potihem dajal upanje. Tudi sam bom lahko šel onkraj svojih težav, tudi sam bom lahko šel izven pričakovanj svoje okolice, tako sem si mislil ob tvojih besedah. To se je potem tudi zgodilo, a takrat ni bil nihče od naju siguren glede tega, vendar si se ti odzval s tem, da si se spravil name, ker sem imel podobne želje kot ti.

Da, oba sva ogromno dosegla, ti na primer na področju človekovih pravic. Tudi sam sem svoj čas delal na Amnestyju, od vrat do vrat, toda ti si ustanovil svojo organizacijo, ki se bori proti rasizmu na internetu in ki je postala mednarodno uveljavljena, s podružnicami po vsem svetu. Kolikokrat sem bil navdušen, ko sem slišal za katero od vaših akcij, navdušila me je predvsem tista, ko ste naglas brali sovražni govor pred sedeži političnih strank, ki so ga izrekle. Opazil sem, da razmišljaš celo o politiki. To me ne moti, na koncu bo to tvoja odločitev, toda ne pokvari se, prosim, v Sloveniji jih je že preveč šlo v politični stroj, nakar so izgubili svoj kompas.

Kakor lahko opaziš, moja jeza do tebe počasi odhaja, vendar še ni popolnoma šla stran. Na eni točki se ne bova več izogibala drug drugega, a do takrat bo še dolga. Vseeno te bom vljudno pozdravljal, to bo tudi vse. Verjemi mi, enkrat ti bom

odpustil za vse tvoje mahinacije, bile so le izraz stiske, kakršno sva imela oba in ki sva jo k sreči razrešila.

Lep pozdrav

Mitja

Mojca Podlesek

ENA MALA

Rojena na dan mučenikov. Vzgojena v majhnem mestecu. Rinila sem v gledališče, prišla na šolo, tam pa sem dobila strah pred družbo. Pobegnila sem v pisanje. Napisala sem 11 dram, nekaj celo nagrajenih. V lutkovnem gledališču so ravno končali petstoto ponovitev moje pravlјice *O Ritoščipu, ki lenuhe ščiplje v rit*. Izdala sem kupček pesniških zbirk, recenzije, kritike in članke, pravlјice in erotični roman *Ljubezen je droga*. Ta se ful prodaja.

Sicer pa sem si itak rajši našla šuger dedija. V depri, v katero sem zaradi tega poimenovanja zapadla, sem si kupila legvana, ker sem alergična na VSE vrste dlak, se začela pretirano ukvarjati s svojo zunanjo podobo, si vbrizgala vsaj za eno vedro botoksa in počela ostale menopavzovske pizdarije. Vendar so to bile le male pizdarije. Ena od glavnih pizdarij si bil ti. Človek, ki je resnična manifestacija ravno tistega mačota iz mojega romana. In kje si? No, kje si, pizda? ... Ti kar pridi danes. Itak ne vem, če imaš dost jajc, da prideš. Sam, če pa prideš ... Ni šanse, da še mojega tamalega not v to sranje potegneš. On pač ne bo tvoja kuzla. Štekaš? Ni šanse! Sej vem, kako se vse to začne, mene si čist tko bajdevej notri potegnil v to sranje, v ta kurac, v ta kurac od sranja! Po parih dejtih si že začel. Sam js tega takrat še nisem vedla. Niti nisem vedla, kaj ta paklc, ki sem ga nesla sosedovi sosed, sploh je! V bistvu še zdaj ne vem, kaj točno je bilo v vseh teh paklcih, ki sem jih nosila naokoli, jebote! Pa okej. Meni ni fora, da sem to počela js ... Vzem enga od teh svojih tazafiksanih, prešpikanih, zadetih, ki jih imaš vsak dan v svojem stanovanju, in naj ti oni nosijo naokol to robo – mojega tamalega se ne pipneš! Naj lepo on tam glanca klopce v šoli, jebe prfokse v glavo in nekaj naredi iz svojega lajfa! Štekaš? Moji mtki se sfuka, da še eden od njenih frocov pade v ta drek. Js tega ziher ne bom gledala. Prid ti zdele pa probi v naš flet prit, pizda. Ni šans, pizdun en, pa če si še tako nabit! Koji kurac misliš, da si? Za koji kurac misliš, da bom js to pustila? Za koji kurac? Boli me! Ampak zdele bo pa tebe bolel! Dvakrat sem bila na tem. Moj tamal brat te pizdarije ne bo nikoli videl, okej? Ker overdouz ... Overdouz ni majhna pizdarija.

Neja Repe

ZADNJA MAČKA

Pojma nimam, kako naj odgovorim na vsa tvoja butasta vprašanja.

Moja zbirka pivskih steklenic ni to, kar zgleda. Ja, preselila sem se nazaj v ta stari mlin pod Breginjem in razvila ritual jutranjega strmenja v vodo. Še vedno tradicionalno na vsak metal koncert vzamem svojo prvo usnjeno zapestnico iz 90-ih. Ponoči poslušam Evropski klasični nokturno. V Ljubljani sem bila rojena mrzlega konec leta 1981. Edini tekst, ki je preživel mojo zadnjo predalno čistko, je ravno prejel Grumovo nagrado za najbolj žlahtno postarano dramsko besedilo. Naslednje leto jo bodo itak ukinili.

Zaradi tega prekletega vlažnega mlina sem se enkrat že preselila nazaj v Ljubljano in se samo predstavljala po različnih medijskih institucijah. Ko me je odkrila založba tvoje takratne bogate in vplivne žene, sem mislila, da se mi je končno odprlo. Iz krize identitete umetnice sem pač direktno prestopila v krizo srednjih let. Takrat sem te spoznala.

Zdaj stojiš tam med vrati in me samo gledaš s svojimi ribjimi očmi.

Kaj misliš, da je z mano? Ti si pa še vedno vsa roza in punčkasta, še vedno nosiš iste lakirane salonarje. Kot takrat, ko si prvič stopila v mojo pisarno.

Zapletla sem se v afero s svojo novo nadrejeno, s tabo, in skupaj sva preživel nekaj divjih let umetniškega življenja. Tvoja bivša je takrat, ko si ji rekla, da odhajaš, besnela, mi grozila, skoraj bi razbila mojo pisarno. Midve pa sva delali en gledališki performans za drugim in se s tremi mačkami prekladali po svetu. Se spomniš tega občutka, da je ves svet tvoj? Da ves svet hoče še in še in še mene in tebe in naju?

Ti pa si že takrat samo hlastala po fikciji, ki si si jo ustvarila o meni. Kot otrok, ki se je v svet odraslih zgolj pretihotapil v maminih oblačilih.

Kaj na ti rečem? Zakaj bo kmalu pred tem starim mlinom množica novinarjev, ki te bodo lovili pred vhodom in kričali vate, kaj je počela tvoja zdaj že druga bivša žena? Saj veš.

Kakšno steklenico rada odprem tudi ob opazovanju počasnega mlinskega kolesa. Sprošča. Priporočam.

Koliko časa, misliš, pa lahko človek živi od idealizma? Ko sva bili brez ficka, sem najbolj sovražila tvoj pogled, tvojo tišino. Še vedno sovražim, kadar v tvojih očeh počasi ugaša občudovanje. Zdaj te sovražim.

Ves čas najine pravljice sva se preživljali z denarjem, ki sem ga ukradla tvoji bivši ženi. Moji bogati in vplivni šefici, ki si jo občudovala pred mano in se je pred mano tudi naveličala. Tako enostavno je bilo njena javna sredstva preusmeriti na zasebne račune. Pomagati tajnici pri promociji, da je bila tiho. Ti si ostala čista kot solza. Ker se mi je vedno zdelo, da moram zaradi tvoje mladosti čuvati tvojo nedolžnost. Ti si hotela samo ustvarjati z mano, kajne? Ko z njo nisi mogla več?

In vendar si se vrnila k njej, ko je zmanjkalo denarja. Vse poti goljufije pa so vodile samo k meni. Zakaj pa misliš, da se preživljam s hiperprodukcijo ničvrednih tekstov? Zakaj si tu? Te zanima, ali boš morala plačati še za moj pogreb, ko se bom v pijanosti spotaknila ob najino zadnjo preživelo mačko?

Lučka Tancer

ŽIVLJENJE »NEOBIČAJNE«

V meni si, v popolni temi ležiš. Če stegneš roko ali nogo, se dotakneš sten. Na toplem in varnem si in hrana do tebe nenehno doteka, nič ti ne manjka pri meni. Joj, spet me je preplavila ta krčevitost, jok, stiska, ki me grabi za grlo in me noče spustiti! In ja, vem, da ti v meni vse to čutiš skupaj z mano. Veš, nočem te strašiti, ta hip bi ti najraje zapela uspavanko, a kako naj pojem s tem strtim glasom? Ne vem, ali te bom zmogla objeti, te stisniti na prsi, ko boš prišla iz mene na svetlobo, na ta svet. Čisto nemočna boš, varovati in hraniti bi te morala, naučiti bi te morala živeti v tem svetu tam zunaj, ki čaka nate. Potrebuješ me ...

Nenadoma začutim močan sunek sredi drobovja – že prihajaš? Ne, nočem te še pustiti od sebe, ostani še malo pri meni, na varnem ... Tukaj si! Vidiš svetlobo? Zadihaj, močno zadihaj! Pogled – vez za vse življenje!

Najraje bi te prijela za prstke in te ne bi več spustila. Ampak – ne morem, to preprosto ne gre! Z robom očesa vidim, da te nesejo stran, jočeš, kričiš, še skozi steno slišim tvoj proseči glas. In nenadoma tišina. Kot da je tvoj jok zamrznil v grlu in tam ostal.

Odšla sem, kot da se ni nič zgodilo, v svoje staro življenje. A moje srce je krvavelo in krvavelo tako počasi, da se sploh nisem zavedala, da se počasi utaplja.

Zaledenelo in utopljeno srce – bogve, bi se prepoznala, če bi se srečala nekje na dolgi cesti življenja?

USPAVANKA

Drago moje dete, ti je toplo v ročice?

Ne moreš zaspati?

Zate so ptički nehali peti,
listi na drevesu so nehali šelesteti,
zvezdice na nebu so začele medleti,
zajčki so se skrili in nehali deteljo mleti,
medvedi so se v brlogu stisnili, da morejo drug drugega greti,
mravlje so v mravljišču hitele vrata zapreti,
miške so otroške zobke skrile v kleti,
ježki so se zvili v klobčič in zaspali na peti,
hrošči so se v vrtu skrili na meti,
čebele so utrujene nehale na cvetlice leteti,
vrtnice so se zaprle in so nehale dehteti,
Luna se je skrila, da more tema k tebi prihiteti,
Zemlja se je ustavila in se je nehala vrteti,
in ti še ne moreš zaspati, ker čakaš,
da ti mamica pride uspavanko zapeti.

Luna J. Šribar

SHE HAD HER FUN

Kličejo me Luna.

Ne vem, koliko ime pove o osebi. Nekateri verjamejo, da te popolnoma določa.

Mene precej. Večna sanjalka pod močnim vplivom luninih men.

Delujem v nevladnem sektorju, predvsem na Društvu Kralji ulice.

Skupaj z brezdomnimi ljudmi ustvarjam cestni časopis.

Odrešitev iščem v ustvarjanju bolj prijaznih sistemov skupnostne ekonomije, ampak sistem je katastrofalen.

Raje imam ustvarjanje fiktivnih svetov. Včasih pišem samo o drevesih.

Življenje in medčloveške odnose jemljem z rezervo.

Zelo resno jemljem svojega psa, mačka in seveda pisanje.

Ljudje, ki jih srečujem, so vedno bolj fiksijski.

Začelo se je z mojo babico.

Po smrti je v moje življenje vstopila še bolj intenzivno.

»Zdravo, Luna,« je rekla.

»Zdravo, babica.«

Večino časa namenjam pisanju.

Dogodki in osebe iz napisanega se vse bolj pojavljajo tudi v resničnem svetu. Najprej me je malce skrbelo,

ampak resničnost tako ali tako nastaja od znotraj navzven.

To me precej pomirja. Brez večjih pretresov izpisujem svoje življenje do izteka.

Na nagrobnik sem si napisala: *She had her fun*.

Vse skupaj se zdi kot utvara. Z minevanjem časa vse bolj prijetna utvara. Ali pa igrice. To je zato, ker me nisi nikoli potegnila v ta tvoj svet.

Zame si pravzaprav vedno obstajala le kot simpatičen lik, ki se vedno malo zajebava.

Šele zdaj, ko poslušam fotra, vidim, da se nisi.

»Razbou sem gobec usakmu pred blokom, k je reku, da je pjanka.«

Ali pa, ko srečam tvojo sosedo iz mladosti:

»Včasih sem jo privlekla do gor, jo naslonila na vrata in potem zbežala.

Samo zato, da ne bi noben od tamalih vedel, da sem jo videla v takem stanju.«

Ne, njim se to ziher ni zdela zajebancija. Hodim po tvojih sobah in sestavljam koščke.

Tiste, ki so mi bili prihranjeni, ko si bila še živa. Ne skrbi, če mi ni dovolj, te poiščem še v vseh naokrog.

V vseh, ki jih drugi tako radi vlačijo po zobeh.

V tisti šestdesetletnici, ki je imela v mladosti samo eno ljubezen in potem nobene več.

Ušel z najboljšo prijateljico. Do konca strto srce.

Med praznjenjem kozarcev se pogovarja samo še s ptičem.

Ali pa ... v tisti, ki ima vsako noč drug moški obisk, na ulici je pa zmeraj sama.

Zadnjič sem te videla od zadaj. Tvojo elegantno postavo v visokih salonarjih, skladno migajočih bokov in z dolgimi opletajočimi lasmi.

Že sem odprla usta, da bi zaklicala, pa iz njih ni prišel noben zvok.

Potem ošvrknem prijateljčine dolge, rdeče namazane nohte

in pomislim, da si se tudi ti, podobno kot jaz, nadvse rada igrala z usodami.
K tebi so se zatekali od vsepovsod, ti pa si počasi obračala karte,
jih pozorno preučila izpod polpriprtih namazanih trepalnic
in do potankosti opisala njihovo prihodnost. Dar, ki si ga odkrila malo pred smrtjo.
Zabavala si pa se.
Razmišljam, ali človek lahko postane lik že tekom svojega življenja
ali pa se to zgodi šele po njegovi smrti.

SMRTNO ŽIVI

»Ni me,« je rekla in si nonšalantno popravila svetle kodre s čela.
»Ni me tu! Slišiš?« je bila vztrajna. »Sem pa bila. Prej.«
Delam se, da ne slišim, a ona se ne da zlahka odpraviti. Usede se na mojo pisalno mizo. Naenkrat se začnejo na zaslonu tipkati besede.
»Ne bo ti uspelo. Nikoli ne boš končala.«
Sunkovito vstanem, odrinem stol, da pade po tleh. Odmev je glasen, kot bi sedela v ogromni dvorani brez pohištva.
»Neeeeee!« zavpijem in se primem za glavo. Skočim k stolu, ga spet postavim in se sunkovito usedem nanj. Trmast pogled zapičim v monitor, s prsti se kot s kremplji oprimem tipkovnice. Belina, ki sije vame, je totalen kontrast dogajanju v moji glavi.
Naenkrat skozi odprto okno potegne močan veter, dvigne dolgo belo zaveso. Obrnem se in jo zagledam, zavesa ji plapolala okrog glave kot poročna tančica. Trmasto se spet obrnem k računalniku, na ekranu se izpisujejo nove besede. Z odebeljeno pisavo in velikimi črkami: »Pustila me je stati pred oltarjem kot kretena, našli so jo v grmu naslednje jutro, vso smrdečo po šnopsu.«
Izpod poročne zavesa zaprhuta šepet: »Kot da se ga nisi ti nikoli pošteno nažgal. In to pred otroki! Kdo ti je vlekel dol čevlje, ko so te mrtvo pijanega dostavili domov? Moji otroci me nikoli niso videli neprisebne. Nikoli! Dobra mati sem bila. Dobra mati!«
Skočim pokonci in z glasnim pokom zaprem računalnik. Hočem vstati od mize, ko se miška nenadoma ovije okrog mojega vratu in me začne daviti.
»Nikoli ne boš končala, nikoli ne boš končala,« prihaja šepet iz vseh strani.
»Smrt ni konec. Smrt ni konec zgodbe.«
»Veeem!« zavpijem. »Smrt je začetek!«

O avtoricah in avtorjih

Mateusz Atman je režiser, scenograf, avtor videov, pa tudi dramaturg, avtor besedil in scenarijev za gledališče in koreografske predstave, koncerte ter umetnosti na preseku instalacije in performansa. Sodeloval je z režiserji, kot so Wiktor Rubin, Oliver Frljić in Agnieszka Jakimiak. Njegova dela so bila predstavljena na mednarodnih festivalih na Poljskem in Hrvaškem ter v Bolgariji in Nemčiji.

Jaka Bombač je Ljubljčan, ki že leta poskuša pobegniti iz Ljubljane in od svoje družine. Namenjeni pobeg je šel že tako daleč, da se je vrnil nazaj na izhodiščno točko. Prav ta nesrečna zanka pa je Jaki pomagala v njegovi družini odkriti dramo, močnejšo in bogatejšo od katerekoli gledališke izkušnje. Katarzo tako doživlja z dnevnim odmaševanjem odtokov, ki so mu najlepša prisposoba za neizkopane ostaline, ki fermentirajo nekje v neopaženem. Študent grafike, fotografije, lingvistike in filozofije, ki ga je iz otroškega spanca predramilo zanesenjaško potovanje v Rusijo, se trenutno ukvarja s sodobnim plesom in študijem nečesa, čemur se pravi »govorni akti«. Njegova velika želja je en mesec preživeti v popolni tišini. Po elementu je zemlja, polna razpok, ki so napolnjene s tvorbami svežega jesenskega zraka. Jaka rad diha.

Aljoša Lovrić Krapež je študent dramaturgije na Akademiji za radio, film, gledališče in televizijo v Ljubljani. Svoja umetniška in druga dela je v gimnazijskih letih objavljala po raznih glasilih in zbornikih. Trenutno je usmerjen v odsko ustvarjanje, deluje kot dramaturg in režiser. Njegova drama *Miroslav* je leta 2018 doživela krstno uprizoritev na odrskih deskah akademije.

Vesna Lemaic je napisala knjige *Popularne zgodbe* (2008), lezbično akcijsko antiutopijo *Odlagališče* (2010), roman *Kokoška in ptiči* (2014) in zbirko kratke proze *Dobrodošli* (2018). Trenutno jo zanimajo predvsem krajše izrazne forme, kot so kratke zgodbe, scenariji za kratke filme in nekajminutne dramske forme. Občasno organizira delavnice skupinskega trash pisanja.

Mitja Lovše deluje kot pisec, performer in režiser. Režiral je predstave *Burleska* (Društvo Impro), *Srečen konec sveta* (KUD France Prešeren), *Odstrnitve*, *Ebola Jazz*, *Kaos Kontrole* (vse troje gledališče Glej) in *Človek, ki je prodal svet* (Zavod Na robu v koprodukciji s Pocket Teatrom) ter soorganiziral predstavi *Vitez, zmaj in praznični direndaj* in *Zmajelovščina* na Ljubljanskem gradu. Leta 2014 je bil nominiran za najboljšega mladega dramatika, leta 2016 pa je komisija za Grumovo nagrado izpostavila njegovo besedilo *Človek, ki je prodal svet* zaradi različnih kakovostnih elementov in ga omenila ob ostalih nominiranih. Rad ima zven svojega glasu. Še zmeraj je živ.

Mojca Podlessek je diplomirana dramaturginja, ki med iskanjem svoje življenjske namembnosti nadaljuje študij na Akademiji za gledališče, radio film in televizijo. Kot urednica odsko redakcije na spletni platformi *Koridor – križišča umetnosti* in sodelavka kulturne redakcije Radia Študent brusi svoje kritiško pisalo, v prostem času pa poskuša svojo zbežanost pretovoriti v literarne zapiske, drame, poezijo ali

neke druge oblike literature, ki bi ustrezala hipnemu svetu. Trenutno ji je najbolj ljuba oblika kratkih zapisov na Instagramu pod ključnikom *#bullshitanje*.

Neja Repe je študij dramaturgije zaključila z diplomsko dramo *Zbiralci kosti*. Kasneje je sodelovala tudi na dramskih delavnicah PreGleja in Sterijinega pozorja. Poklicno se je ukvarjala predvsem s televizijsko scenaristiko in režijo na nacionalni televiziji. Zadnji dve leti dela tudi kot politična novinarka na neodvisnem Radiu Študent.

Luna J. Šribar se giblje med prostori socialnega delovanja, aktivizma in pisanja. Po izobrazbi je doktorica antropologije, od leta 2004 deluje v nevladnem sektorju na področju brezdomstva in solidarnostne ekonomije. Objavlja kratko prozo, njen romaneskni prvenec pa nosi naslov *Starinarnica* (2018).

Lučka Tancer je po študiju slovenistike delala kot lektorica in redaktorica pri različnih javnih občilih. Najprej je dragocene izkušnje pridobivala pri časniku *Slovenec* pod vodstvom takratnega vodje lektorske službe dr. Janeza Dularja, nato pa se je zaposlila pri Založbi Svobodna misel, kjer je pisala tudi članke in prevajala. Ob tem je nekaj časa lektorirala še različne slovenske revije (*Naša žena*, *Europa Donna*, *Gradbenik* itd.) in se podpisala pod lektoriranje večjega števila knjig – leposlovnih in v obdobju zaposlitve pri Založbi Svobodna misel predvsem takih z zgodovinsko tematiko. Zaljubljena v besedo rada tudi sama besedno ustvarja.

O prevajalkah v poljščino

Joanna Ciešlar je diplomirala iz slovenistike in zaključila doktorski študij na Šlezijski univerzi v Katovicah. Raziskovalno se ukvarja predvsem s prevodi slovenske književnosti v poljščino, s kulturnimi vidiki prevodov in njihovo pragmatično razsežnostjo. Iz slovenščine prevaja razprave s področja prevodoslovja in literaturo.

Monika Gawlak je doktorica humanističnih znanosti, literarna zgodovinarica in slovenistka. Raziskuje slovensko književnost 20. stoletja in njene poljske prevode. Med drugim jo zanimajo vprašanja recepcije, kulturne pogojenosti prevoda in sociologije literature. Napisala je znanstveno monografijo z naslovom *Świat poetycki Gregora Strnišy* (Pesniški svet Gregorja Strniše, 2012). Objavlja literarnovedne in prevodoslovne razprave. Iz slovenščine prevaja literarna in znanstvena besedila. Organizirala je številne dogodke, namenjene promociji slovenske kulture na Poljskem. Zaposlena je na Šlezijski univerzi v Katovicah.

Aleksandra Plewnia je diplomirala na Filološki fakulteti Šlezijske univerze in zaključila podiplomski študij iz družbene mediacije. Deluje kot prevajalka in artterapevtka. Zaposlena je v zdravstveni ustanovi, kjer vodi terapevtske vaje za duševne bolnike. Z literarnim prevajanjem se ukvarja iz ljubezni do jezika in književnosti.

Tatjana Jamnik je književna prevajalka, pesnica, pisateljica, lektorica, urednica in založnica. Prevaja zlasti poljsko in češko prozo, poezijo in dramatiko ter humanistiko. Leta 2009 je prejela priznanje za mlado prevajalko. Na delavnici je asistirala kot tolmačka, poleg tega pa je pomagala pri pisnih prevodih v poljščino.

Knjige založbe KUD Police Dubove

Aktualni seznam naših knjig najdete na: <http://policadubova.org>

Zbirka eKnjižnica

E-knjige za vsak e-bralnik

1. Ivan CANKAR: *Podobe iz sanj*
2. Ivan CANKAR: *Martin Kačur*
3. Ivan CANKAR: *Hlapci*
4. Jaka BOMBAČ, Aljoša LOVRIČ KRAPEŽ, Vesna LEMAIČ, Mitja LOVŠE, Mojca PODLESEK, Neja REPE, Luna J. ŠRIBAR in Lučka TANCER: *Mrtva družina*
5. Jaka BOMBAČ, Aljoša LOVRIČ KRAPEŽ, Vesna LEMAIČ, Mitja LOVŠE, Mojca PODLESEK, Neja REPE, Luna J. ŠRIBAR in Lučka TANCER: *Martva rodzina*

Zbirka Eho

Odmevi resničnosti (prevodna literatura)

1. Alexandra BERKOVÁ: *Temna ljubezen*
2. Michel FABER: *Evangelij ognja*
3. Jacek DEHNEL: *Pupa*
4. Radka DENEMARKOVÁ: *Jaz pa vprašam, kdo to tolče*
5. Virginia WOOLF: *Jakobova soba*
6. Jerzy FRANČZAK: *Nečloveška komedija*
7. Egon BONDY: *Bratje Ramazovi*
8. Virginia WOOLF: *Leta*
9. Jakuba KATALPA: *Nemci*
10. Radka DENEMARKOVÁ: *Prispevek k zgodovini radosti*
11. Ben OKRI: *Cesta sestradih*
12. Alexandra BERKOVÁ: *Knjiga z rdečimi platnicami*
13. Marica BODROŽIČ: *Češnjevina*
14. Minoli SALGADO: *Malo prahu na očeh*
15. Ignacy KARPOWICZ: *osti*
16. Jan NĚMEC: *Zgodovina svetlobe*
17. Jerzy FRANČZAK: *Da capo*
18. Anna BOLAVÁ: *V temo*
19. Radoslav PARUŠEV: *Od znotraj*

Zbirka Orbis pictus

Literatura kot dokument

1. Olga TOKARCZUK: *Jakobove bukve*

Zbirka Uvid

Ad humanae conditionis (humanistika)

1. Maja STORCH: *Hrepenenje močne ženske po močnem moškem*
2. Karl JASPERS: *Vprašanje krivde*
3. Gilles DELEUZE: *Nietzsche*
4. Iztok OSOJNIK: *Symposia*

Zbirka Solaris
Žlahtna fantastika

1. Stanisław LEM: *Solaris*
2. J. G. BALLARD: *Suša*
3. Stanisław LEM: *Gospodov glas*
4. Egon BONDY: *Invalidna sorojenca*

Zbirka Trans-
Na drugo stran (slovenski roman)

1. Iztok OSOJNIK: *Svinje letijo v nebo*
2. Alenka JENSTERLE-DOLEŽAL: *Pomen hiše*

Zbirka Kam
Smer: poezija! (slovenska poezija)

1. Iztok OSOJNIK: *Kosovel in sedem palčkov*

Zbirka KONS
Knjige nagrajencev mednarodne literarne nagrade KONS®

1. Claribel ALEGRÍA: *Več kakor zloščen kamen*

Zbirka Zlati čoln
Dvo- in večjezične antologije

1. Srečko KOSOVEL: *Kalejdoskop: Izbrane pesmi/Wiersze wybrane*
2. *Amnestija : amnezija (antologija sodobne slovenske poezije) = Amnestija : amnezija (antologija suvremene slovenske poezije)*
3. *Berlin, Odisej in noč (antologija sodobne slovenske poezije) = Berlin, Odysseus und die Nacht (Anthologie der slowenischen Gegenwartspoesie)*
4. *Na Zlatem čolnu (antologija pesmi o Škocjanu) = On the Golden Boat (The Škocjan Poems Anthology)*